

Belastingdienst *DF&A*

Kamervragen SP - afbouw heffingskorting in relatie tot toeslagen

12 december 2019

DISCLAIMER

De informatie in dit rapport, inclusief eventuele bijlage(n), bevat vertrouwelijke informatie. Verstrekking aan en gebruik door anderen dan de geadresseerde is zonder toestemming niet toegestaan. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de informatie in dit rapport.

Zonder uitleg door de betrokken analisten is er een kans op onjuiste interpretatie van de informatie.

Datafundamenten & Analytics onttrekt informatie uit betrouwbare bronnen en heeft met alle mogelijke zorg betracht dat ten tijde van publicatie, informatie waarop conclusies of advies zijn gebaseerd niet onjuist of misleidend is.

rapportage

algemene informatie

Documenteigenschappen

Filenaam:	DAPM_0390_Kamervragen_afbouw_hk_irt_toeslagen
Laatste wijziging:	12-12-2019
Huidige status:	Concept
Versienummer:	0.9
Aanvraagnr. DF&A:	DAPM_0390

Documenthistorie

Versie	Status	Datum	Omschrijving
0.3	Concept	5-12-19	Initiële versie
0.7	Concept	9-12-19	Rapport voor eerste review
0.8	Review	12-12-19	Volledig rapport vóór interne review
0.9	Gereviewd	12-12-19	Rapportage vóór accordering opdrachtgever
1.0	Definitief		Finale versie

Toelichting status

Concept:	Praatstuk voor onderlinge afstemming tussen auteurs (collegiale review).
Review:	In review bij Reviewers.
Gereviewd:	Gereviewd door Reviewers, voorstel richting opdrachtgever.
Definitief:	Goedgekeurd door stakeholder/opdrachtgever of Vastgesteld in overleg.

Auteurs

Naam	Organisatieonderdeel	Rol
	DF&A	Business analyst
	DF&A	Business analyst
	DF&A	Business analyst
	DF&A	Business analyst

Stakeholders

Naam	Organisatieonderdeel	Rol
	Ministerie van Financiën	Opdrachtgever
	SZW	Consulted
	Belastingdienst Toeslagen	Consulted
	AFEP	Consulted
	AFEP	Consulted
	AFEP	Consulted
	DF&A	Informed

Reviewers

Naam	Organisatie	Rol
	DF&A	Reviewer
	DF&A	Quality Control
	DF&A	Quality Control

inhoudsopgave

beantwoording Kamervragen

- toelichting
- methodiek
- veronderstellingen
- resultaten

bijlagen

- aanvullende resultaten
- nadere toelichting methodiek
- algemene beschrijving belastingen en toeslagen
- rekenregels toeslagen

toelichting

aanleiding rapport

De aanleiding van het rapport zijn de Kamervragen (2019Z20806) van de leden Renske Leijten en Jasper van Dijk (beiden SP) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Financiën over het verminderde recht op toeslagen als effect van de afbouw van de uitbetaling algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner.

onderzoeksvragen

DF&A is gevraagd cijfermatige input te leveren voor de beantwoording van deze vragen. Concreet wordt er om cijfers gevraagd over de omvang van de populatie, de impact op de inkomstenbelasting en de impact op toeslagen:

Omvang populatie

- **Aantal gezinnen** dat te maken heeft met de **afbouw heffingskorting** voor de minstverdienende partner
- **Aantal gezinnen** dat door deze afbouw een **lager toeslagbedrag** ontvangt
- **Aantal gezinnen** dat door deze afbouw een **lager toeslagbedrag** ontvangt, uitgesplitst naar inkomensbron¹

Impact inkomstenbelasting: extra heffing

- **Totale hoeveelheid inkomstenbelasting** die extra wordt geheven door de afbouw heffingskorting voor de minstverdienende partner

Impact Toeslagen:

- **Totale verschil in het ontvangen toeslagbedrag** door de afbouw heffingskorting voor de minstverdienende partner

¹ Deze informatie maakt geen deel uit van de vraagstelling vanuit de Kamer, maar wordt meegeleverd als comfortinformatie. Met deze informatie kan onder andere de hypothese getest worden of deze groep inderdaad voor het grootste deel bestaat uit personen met inkomen vanuit de Toeslagenwet. De informatie bevat een uitsplitsing van de gezinnen naar: (i) Soort inkomen van gezin (loon, Toeslagenwet, bijstand) en (ii) Aantallen gezinnen dat gebruik maakt van specifieke toeslagen.

toelichting

gebruikte gegevens

De analyse heeft gebruik gemaakt van informatie over belastingjaar 2017 uit de datafundamenten:

- CLC 2.3 (Beheer van Relaties),
- IH 2.6 (Aanslag Belastingen Systeem),
- LOON 1.3 (Fiscale loongegevens)

Daarnaast is gebruik gemaakt van een aanlevering afkomstig van Belastingdienst Toeslagen (ontvangen op 29-11-2019). Ook zijn de handboeken van de toeslagberekening 2017 aangeleverd.

SZW heeft gegevens aangeleverd over de bijstandssleutel en het netto sociaal minimum, evenals de rekenmethodiek voor de bepaling van de aanvullende bijstand.

De analyse is uitgevoerd op 11 december 2019.

De gerapporteerde totale bedragen en aantallen zijn afgerond.

methodiek

In scope zijn gezinnen die voor **belastingjaar 2017** de algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner (deels) hebben kunnen laten **uitbetalen**, maar waarbij dat in 2023 als gevolg van de afbouw **niet meer mogelijk is**. Voor een deel van de gezinnen zal het niet meer kunnen laten uitbetalen van algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner gevolgen hebben voor eventuele **toeslagen** die zij ontvangen².

Een gezin bestaat - binnen de context van dit onderzoek - uit twee belastingplichtigen die - blijkens de aangifte inkomstenbelasting³ – elkaars **fiscaal partner** zijn. Belastingplichtigen die in belastingjaar 2017 gebruik maakten van de uitbetalingsmogelijkheid, zijn op basis van informatie uit de definitieve IH-aangifte (en eventuele correcties daarop) geïdentificeerd.

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden worden **twee situaties met elkaar vergeleken**, te weten: de situatie geldend voor belastingjaar 2017 (**'as is'**) en de situatie zoals die in 2023 geldt en waarbij de heffingskorting van de minstverdienende partner volledig is afgebouwd. Onderstaande tabel (**tab 1**) toont de maximale bedragen die uitbetaald kunnen worden voor belastingjaar 2017, 2018, 2019 en in de **'to be'**-situatie (belastingjaar 2023). De afbouw van de algemene heffingskorting vindt al plaats vanaf 2009. In 2017 kan de minstverdienende partner geboren ná 1962 nog 40% van de maximale heffingskorting aftrekken. In 2023 is dit gereduceerd naar 0%.

Tab 1 – maximumbedrag overdraagbare algemene heffingskorting minsverdienende partner

	'as is'			'to be'
	2017	2018	2019 ...	2023
Geboren vóór 1963	€ 2.254	€ 2.265	€ 2.477 ...	ntb
Geboren na 1962	€ 902	€ 755	€ 661 ...	€ 0
(% afbouw)	40%	33%	27%	0%

² Gegevens over beschikte toeslagen (soort, hoogte, toetsingsinkomen) zijn in het kader van dit onderzoek afkomstig van B/Toeslagen. Betreffende gegevens zijn op gezinsniveau gekoppeld indien er sprake was van overeenkomstige partnerschappen binnen IH- en Toeslagensfeer. Partnerschappen die wél bekend zijn in de IH, maar niet bekend bij Toeslagen, maken ongeveer 2% van de onderzochte populatie uit. Deze belastingplichtigen ontvangen ongeveer € 2,5 miljoen aan toeslagen.

³ Of correcties daarop.

methodiek

De effecten en meetmethodiek van de afbouw van de algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner worden duidelijk gemaakt aan de hand van een aantal **voorbeelden**. De invulling van deze meetmethodiek heeft plaatsgevonden na afstemming met SZW en MinFin.

Voor de berekening van de *'to be'*-situatie zijn de gegevens van 2017 gebruikt in combinatie met de afbouw van de heffingskorting zoals deze in 2023 geldig zal zijn. De methodiek is een zogenaamde ***ceteris paribus*-methodiek**: andere mogelijke effecten en fiscale veranderingen die het gezinsinkomen richting 2023 zouden kunnen beïnvloeden vallen buiten de scope. Dat wil zeggen: alle **overige effecten** en kenmerken van de individuele gezinnen worden als **constant** beschouwd tussen de *'as is'*- en de *'to be'*-situatie.

Bij de effectberekeningen is ervan uitgegaan dat *alle* gezinnen die in 2023 als gevolg van de afbouw van de algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner onder het sociaal minimum komen aanvullende bijstand zullen aanvragen. In de *'to be'*-situatie is vervolgens voor ieder gezin de hoogte van de aanvullende bijstand tot aan het sociaal minimum in 2023 berekend als het verschil tussen:

- het netto-inkomen in de *'as is'*-situatie, zoals afgeleid vanuit de aangifte inkomstenbelasting
- en het in de *'to be'*-situatie veronderstelde sociaal minimum.

Dit minimum is bepaald als het minimum in 2017 herrekend voor de effecten van de afbouw van de heffingskorting (bron: SZW).

Het effect op de inkomstenbelasting bestaat uit twee delen:

- ***Minder uitbetaling heffingskorting***
- ***Loonheffing op de aanvullende bijstand***

Deze twee effecten worden op de volgende slides toegelicht aan de hand van **rekenvoorbeelden**.

Minder uitbetaling heffingskorting

Dit effect ontstaat doordat de totale kortingsruimte in de 'to be'-situatie kleiner wordt. Beschouw - als voorbeeld - de onderstaande 'as is'-situatie (tab 2) van een gezin met twee fiscaal partners van wie de minstverdienende partner geen inkomen heeft en derhalve geen belasting betaalt waarmee de totale kortingsruimte verrekend kan worden. De meestverdienende partner betaalt voldoende belasting (€ 1.400) in de 'as is'-situatie om een deel van de totale kortingsruimte van de minstverdienende partner te laten uitbetalen.

Tab 2 – Voorbeeld IH effect: minder heffingskortingen bij minstverdienende partner

	'as is'	'to be'	verschil
	2017	2023	
totale kortingsruimte	€ 1.402	€ 500	-€ 902
... waarvan algemene heffingskorting	€ 902	€ 0	-€ 902
... waarvan overige kortingen	€ 500	€ 500	-
'eigen' belasting	-	-	-
belasting partner na aftrek eigen heffingskorting	€ 1.400	€ 1.400	-
benutte kortingsruimte	€ 1.400	€ 500	-€ 900

Effect van de afbouw uitbetaling heffingskorting op het gezin

In de 'to be'-situatie vervalt het recht op uitbetaling van de algemene heffingskorting over belasting van de partner. De totale kortingsruimte van de minstverdienende partner wordt in deze situatie € 500. De meestverdienende partner betaalt € 1.400 belasting na aftrek van eigen kortingen, waardoor de minstverdienende partner het volledige bedrag van € 500 kan laten uitbetalen. In vergelijking met de 'as is'-situatie wordt er € 900 minder uitbetaald aan de minstverdienende partner. De afbouw van de heffingskorting kan niet zorgen voor een positief effect op het inkomen.

Loonheffing op de aanvullende bijstand

Wanneer gezinnen onder het sociaal minimum raken, vragen zij aanvullende bijstand aan^{4,5}. Deze aanvullende bijstand geldt als een inkomensbron waarover loonheffing geheven wordt. Beschouw - als voorbeeld - de onderstaande 'as is'-situatie van een gezin met twee fiscaal partners van wie de minstverdienende partner er vanwege de afbouw van de heffingskorting er qua netto-inkomen € 900 euro op achteruit gaat (zie pagina 9). Het gezinsinkomen in dit voorbeeld zou daardoor – zonder aanvullende bijstand - onder het sociaal minimum uitkomen.

Tab 3 – Voorbeeld IH effect: loonheffing op aanvullende bijstand

	'as is' 2017	'to be' 2023		
netto-inkomen minstverdienende partner (via uitbetaling heffingskorting)	€ 900	€ 0		
netto-inkomen meestverdienende partner	€ 15.000	€ 15.000		
netto gezinsinkomen	€ 15.900	€ 15.000		
benodigde aanvulling tot netto sociaal minimum		€ 900		
			<i>netto</i>	<i>bruto</i>
... waarvan uitkering aan minstverdienende partner			€ 450	€ 450
... waarvan uitkering aan meestverdienende partner			€ 450	€ 827
			<i>loonheffing</i>	
			€ 377	
effect aanvullingen		€ 900	€ 1.277	

Bruto verhoging van het gezinsinkomen t.b.v. toetsingsinkomen

De aanvullende netto-bijstand wordt in de 'to be'-situatie gelijkelijk over de partners verdeeld, en vervolgens door middel van de bijstandssleutel (bron: SZW) (netto-aanvulling / 0,5444) gebruteerd naar de meestverdienende partner (tab 3). De minstverdienende partner kan de loonheffing terugkrijgen via de vrijgekomen kortingsruimte en betaalt daardoor geen belasting. Het *bruto-effect* op het gezinsinkomen is gelijk aan de som van de bruto-aanvullingen van de afzonderlijke partners, in dit geval € 1.277. Het *netto-effect* van de aanvulling is het verschil tussen het gezinsinkomen na afbouw heffingskorting en het netto sociaal minimum, in dit geval € 900. Hiermee wordt, vóór de berekening van de toeslagen, het effect van de afbouw volledig gedekt door de aanvullende bijstand. Voor de 'as is'-situatie zijn gevallen bekend waarin het netto-inkomen in 2017 lager ligt dan het netto sociaal minimum 2023. In dat geval wordt niet hoger aangevuld dan het netto-inkomen in 2017.

⁴ In werkelijkheid zou deze aanvulling ook via de Toeslagenwet kunnen worden uitbetaald, maar dit alternatief is niet meegenomen in de analyse.

⁵ De bedragen voor het netto sociaal minimum zoals gebruikt in deze analyse zijn aangeleverd door SZW.

Effect op toeslagen

Het effect op toeslagen is een gevolg van het feit dat de hierboven beschreven 'kettingreactie' *afbouw algemene heffingskorting minstverdienende partner* -> *gezinsinkomen onder sociaal minimum* --> *aanvullende bijstand* leidt tot een hoger toetsingsinkomen, en daarmee mogelijk tot lagere toeslagen wanneer dit hogere toetsingsinkomen het grensinkomen overschrijdt.

Beschouw - als voorbeeld - de onderstaande 'as is'-situatie (**tab 4**) van een gezin dat € 2.000 zorgtoeslag en € 2.000 huurtoeslag ontvangt, bij een toetsingsinkomen van € 20.000. Door de aanvulling vanuit de bijstand is het bruto-inkomen, en daarmee het toetsingsinkomen, gestegen met € 1.277 naar € 21.177.

Tab 4 – Voorbeeld Toeslageffect door toename toetsingsinkomen

	'as is' (2017)	'to be' (2023)	verschil
toetsingsinkomen	€ 20.000	€ 21.277	€ 1.277
zorgtoeslag	€ 2.000	€ 1.843	-€ 157
huurtoeslag	€ 2.000	€ 1.658	-€ 315
effect aanvullingen	€ 4.000	€ 3.501	-€ 472

→ Verlaging van toeslag voor het gezin

Grensinkomen: € 20.109; afbouwpercentage zorgtoeslag: 13,46%; afbouwpercentage huurtoeslag: 27%

De zorg- en huurtoeslag worden in de 'to be'-situatie afgebouwd vanaf een toetsingsinkomensgrens van € 20.109.

Het toetsingsinkomen ligt in de 'to be'-situatie € 21.277 – € 20.109 = € 1.168 boven de grensinkomen. Het toeslagbedrag voor de zorgtoeslag wordt daarmee in de 'to be'-situatie verminderd met 13,46% * € 1.168 = € 157, terwijl het toeslagbedrag voor de huurtoeslag wordt verminderd met 27% * € 1.168 = € 315. In totaal krijgt dit gezin € 472 minder toeslag.

In de berekeningsmethode wordt rekening gehouden met afbouw toeslagen zoals die in/vanaf 2020 worden doorgevoerd⁵.

⁵ Het gaat daarbij om het vervangen van het huidige grensinkomen van de huurtoeslag door een systeem van doorlopende afbouw een grensinkomen. NB. Voor het KGB wordt de toeslag met ingang van 2020 vanaf een – in vergelijking met 2017 - hoger grensinkomen afgebouwd. Dit betekent dat gezinnen die in de 'as is'-situatie deze toeslag ontvangen mogelijk een hoger toeslag bedrag krijgen. Ook kunnen nieuwe gezinnen in aanmerking komen voor deze toeslag. Deze verhogingen in toeslagbijdrage zijn *niet* opgenomen in de berekeningen. De totale impact hiervan is naar verwachting beperkt, omdat het aantal gezinnen met KGB kleiner is dan voor huur- of zorgtoeslag. Ook zijn de toeslagbedragen per gezin relatief kleiner dan voor huurtoeslag en KOT.

Voor de 'as is'-situatie en de 'to be'-situatie worden de afwijkende uitgangspunten tussen beide situaties expliciet benoemd (tab 5).

Tab 5 – Uitgangspunten tussen 'as is'-situatie en de 'to be'-situatie

Onderwerp	'as is'-situatie	'to be'-situatie
Inkomensheffing	Het gehele jaar 2017	Het gehele jaar 2017 rekening houdend met de afbouw van de algemene heffingskorting tussen 2017 en 2023
Afbouwpercentage uitbetaling algemene heffingskorting	60%	100%
Netto sociaal minimum	Op basis van heffingskorting gebruikt bij berekening 2017	Op basis van lagere heffingskorting (afbouwpercentage van 42,5%) gebruikt bij berekening 2023 (bron: SZW).
Toetsingsinkomens toeslagen	Op jaarbasis zoals van toepassing op peildatum 1-7-2017	Herrekend, rekening houdend met de verhoging van het inkomen door aanvullende bijstand.
Huurtoeslag	Aangeleverd in de situatie met harde inkomensgrens voor de afbouw huurtoeslag	Als gevolg van het nieuwe toetsingsinkomen rekening houdend met de doorlopende afbouw boven het grensinkomen, omdat de harde inkomensgrens na 2020 niet meer bestaat.
Kindgebonden budget (KGB)	Berekend met de in 2017 geldende afbouwgrenzen.	Mutaties zijn berekend met het in 2020 geldend grensinkomen.

veronderstellingen

Voor het maken van deze analyse zijn in overleg met de opdrachtgever enkele assumpties gedaan. Bij het maken van de assumpties is getracht zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de werkelijkheid, zodat de conclusies uit dit rapport juist en niet misleidend zijn.

veronderstellingen

- Er wordt aangenomen dat gezinnen onder het sociaal minimum altijd aanvullende bijstand aanvragen om het gat van de afbouw heffingskorting op te vullen. In de werkelijkheid moeten gezinnen hiervoor zelf actief de gemeente benaderen.
- In gevallen waar het netto-inkomen in 2017 lager ligt dan het netto sociaal minimum 2023, wordt in de 'to be'-situatie het netto-inkomen met aanvullende bijstand verhoogd tot maximaal het netto-inkomen 2017.
- Het netto-inkomen wordt binnen deze analyse gedefinieerd als het totaal belastbaar inkomen van het gezin minus betaalde belasting plus uitbetaling heffingskorting. De berekening van het netto-inkomen door de gemeente gebeurt gedurende het jaar en kan afwijken van deze definitie na afloop van het belastingjaar.
- De berekening van de bruto aanvullende bijstand wordt uitgevoerd aan de hand van de zgn. bijstandssleutel. Daarbij wordt uitgegaan van een vast belastingpercentage ten opzichte van het netto inkomen.
- In de gekozen methodiek wordt geen rekening gehouden met andere ontwikkelingen die het huishoudinkomen bepalen (zgn ceteris paribus). De resultaten moeten daarom worden gezien in de context van andere (fiscale) veranderingen.
- In deze analyse wordt uitgegaan van aanvullende bijstand als aanvulling wanneer een gezin in de 'to be'-situatie onder het netto sociaal minimum komt. In werkelijkheid kan deze aanvulling ook via de toeslagenwet kunnen worden uitbetaald. Bij de aanvulling vanuit de toeslagenwet wordt geen vermogenstoets uitgevoerd. Verschillen tussen aanvulling uit toeslagenwet en bijstand vallen buiten de scope van de analyse.
- Bij de resultaten behorende bij de beantwoording Kamervragen wordt geen rekening gehouden met de vermogenstoets die geldt voor aanvullende bijstand.
- Door het verhoogde grensinkomen voor KGB in 2020 komen meer gezinnen in aanmerking voor deze toeslag. De totale impact hiervan op de analyse is naar verwachting beperkt, omdat de meeste gezinnen die in aanmerking komen voor aanvullende bijstand geen bruto gezinsinkomen hebben hoger dan dit grensinkomen, en de bedragen die per gezin hiermee gemoeid per gezin relatief kleiner zijn.

vraag 4: afbouw heffingskorting

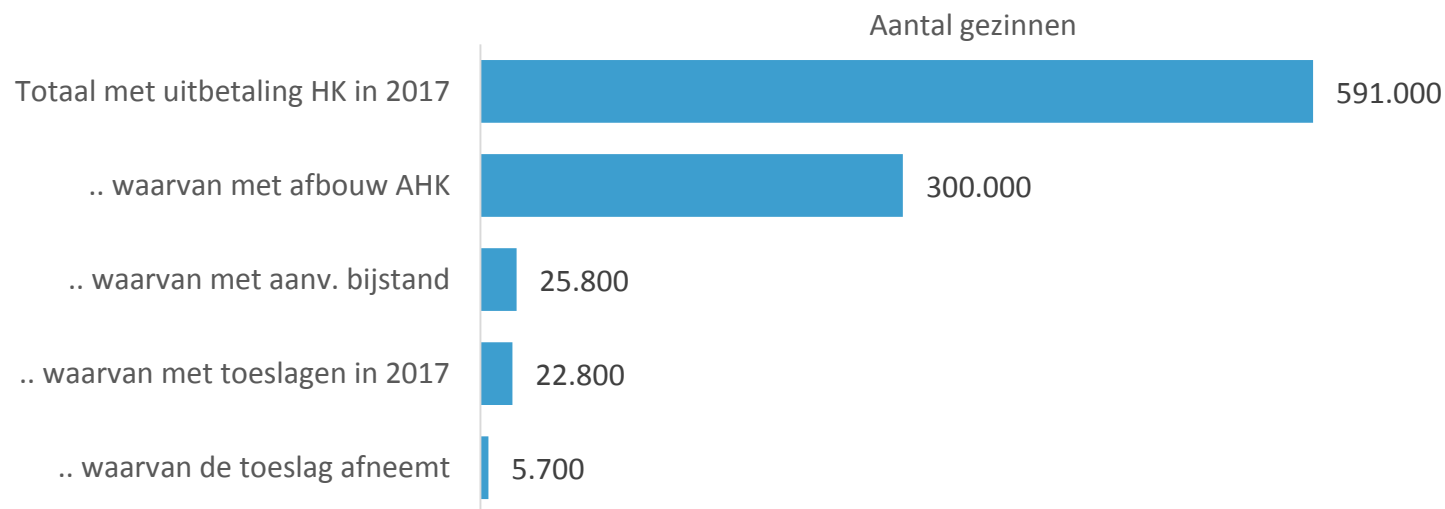
4a: Hoeveel gezinnen hebben te maken met deze afbouw van de algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner, ...

591.000 gezinnen hebben in 2017 gebruik gemaakt van uitbetaling heffingskortingen. Daarvan hebben **300.000 gezinnen** te maken met de effecten van afbouw van de algemene heffingskorting (zie **fig 1**).

4b: en ontvangen hierdoor een lager toeslagbedrag en hebben dientengevolge minder te besteden?

25.800 van deze 300.000 gezinnen hebben recht op aanvullende bijstand als gevolg van de afbouw van de heffingskorting. Voor **5.700** gezinnen betekent de afbouw van de heffingskorting dat zij vervolgens ook een **lager toeslagbedrag** ontvangen*. Dit is het gevolg van de inkomensafhankelijke afbouw van toeslagen. De toeslagen van de overige gezinnen worden niet afgebouwd.

Fig 1 – Uitsplitsing van gezinnen die te maken hebben met de afbouw van de algemene heffingskorting

*Daarnaast kan van ongeveer 120 gezinnen het toetsingsinkomen en daarmee het effect op toeslagen niet worden bepaald. Dit is het gevolg van verschillen tussen partnerregistraties van inkomensheffing en Toeslagen.

5a: Hoeveel wordt op deze manier meer aan inkomstenbelasting geheven

De extra belasting door verlaging van de heffingskorting bedraagt **231 miljoen euro** voor de 300.000 gezinnen die te maken hebben met afbouw algemene heffingskorting. Hiervan wordt 224 miljoen euro direct geheven door de verlaging van de uitbetaling van de heffingskorting voor de minstverdienende partner. 7 miljoen wordt geheven als loonheffing op de bijstand voor de meestverdienende partner.

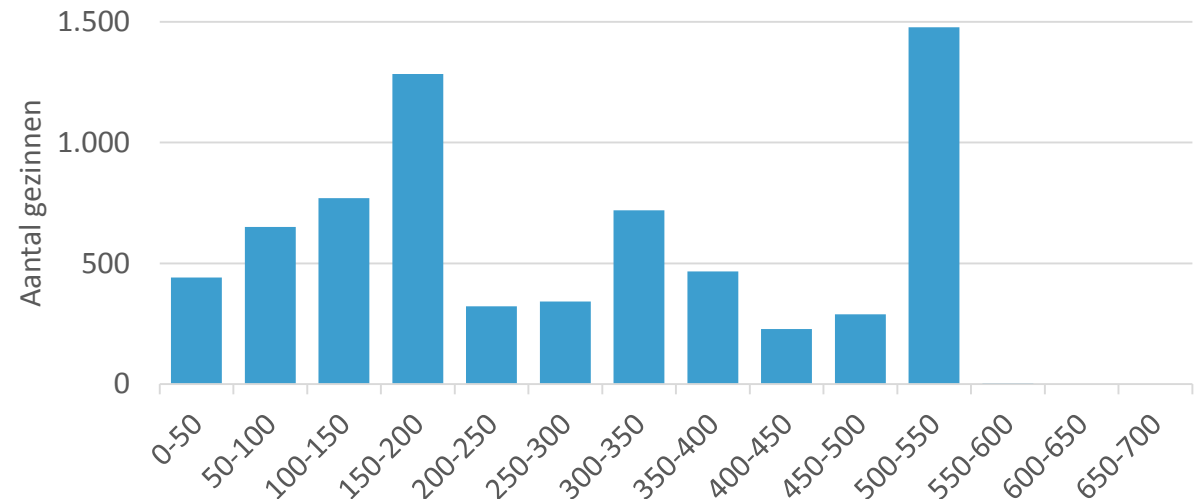
5b: ... en wat is het totale verschil aan recht op toeslagen voor deze groep?

De 5.700 gezinnen krijgen **totaal 1,4 miljoen euro minder toeslagen**, dit is te zien in [tab 6](#). De gezinnen ontvangen vooral minder huurtoeslag en zorgtoeslag. Gemiddeld ontvangt een gezin in deze groep **252 euro minder toeslagen**. Dit is niet gelijk verdeeld over de gezinnen, zoals te zien in [fig 2](#). De verlaging van toeslagen varieert tussen de 0 en 550 euro per gezin.

Tab 6 – Totale verlaging van toeslagen per soort

	Totaal	Gemiddeld
Zorgtoeslag	€ 588.000	€ 103
Huurtoeslag	€ 845.000	€ 148
KGB	€ 3.000	€ 0
KOT	€ 2.000	€ 0
Totaal	€ 1.437.000	€ 252

Fig 2 – De verdeling van de verlaging van toeslagen per gezin

aanvullende resultaten

aanvullende resultaten

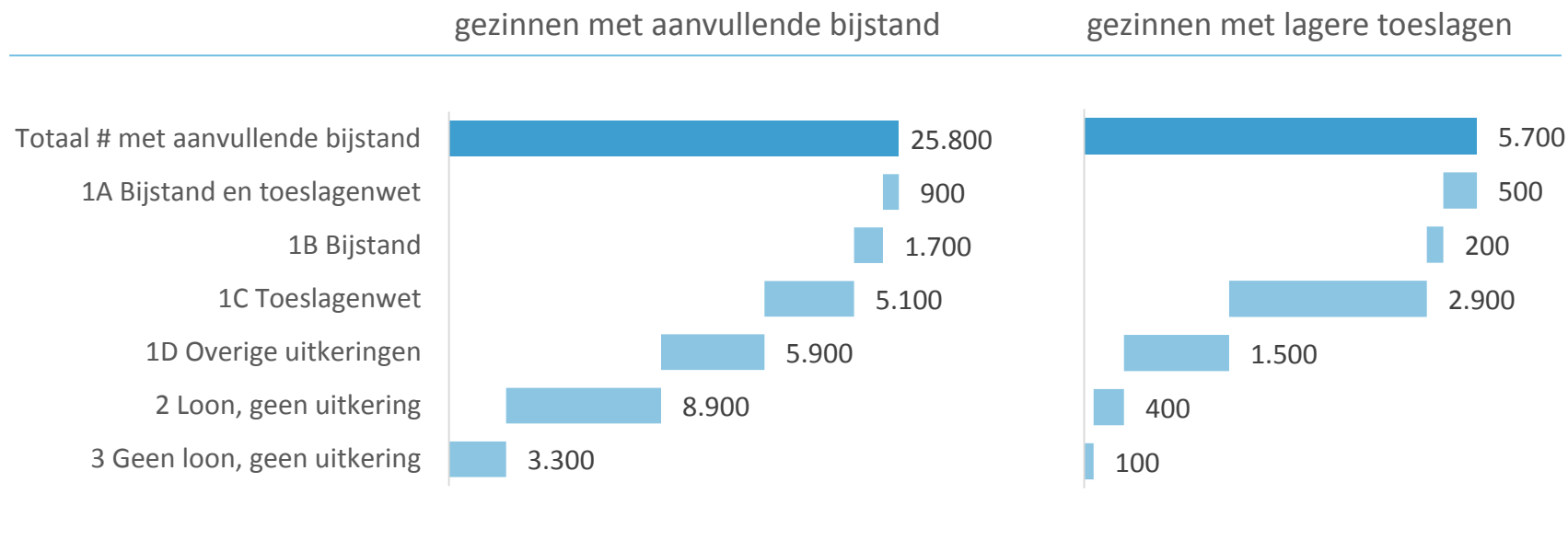

aanvullende bijstand per inkomensbron

De opdrachtgever heeft de hypothese dat de gezinnen, waarvoor de toeslagen worden verlaagd, met name inkomen ontvangen uit de toeslagenwet. Een uitsplitsing naar bron van inkomen (**fig 3**) laat zien dat ook andere uitkeringen en gezinnen met alleen inkomsten uit loon onder de bijstandsnorm dalen, maar de impact op toeslagen voor ongeveer de helft terecht komt op de groep vanuit de toeslagenwet.

Van de 25.800 gezinnen met aanvullende bijstand hebben ongeveer 13.600 gezinnen een uitkering. Daarnaast zijn er 8.900 gezinnen die geen uitkering ontvangen, maar wel loon. Deze groep ondervindt voor slechts een klein deel een daling in toeslagen.

Fig 3 – Aantal gezinnen per inkomensbron

nadere toelichting methodiek

scope

Hoe bepalen we de scope?

In **scope** zijn gezinnen uit 2017 die te maken hebben met de **afbouw** van de algemene **heffingskorting** voor de **minstverdienende partner**. We selecteren deze gezinnen op basis van hun **uitbetaling heffingskorting** in de **IH-aangifte** en berekende **kortingsruimte**.

De voorwaarden voor selectie zijn als volgt:

1. De afbouwregeling geldt alleen voor de minstverdienende partner
2. De minstverdienende partner heeft een uitbetaling heffingskorting gehad.
3. De minstverdienende partner is geboren ná 1962 zoals vastgelegd als voorwaarde in de afbouwregeling van de heffingskorting.
4. De minstverdienende partner kan door de afbouw van de algemene heffingskorting verminderd gebruikmaken van de uitbetaling van de heffingskorting. In het rekenvoorbeeld in **tab 2** wordt deze situatie toegelicht.

Definitie scope

Gezin – Een gezin bestaat uit twee belastingplichtigen die elkaars fiscale partner waren in 2017, blijkens de IH-aangifte.

Minstverdienende partner – De partner die de eigen kortingsruimte kan laten uitbetalen doordat de partner nog belasting verschuldigd is.

Afbouw algemene heffingskorting – Voor de minstverdienende partner geboren na 1962 geldt dat er in 2017 nog een deel (40%) van de algemene heffingskorting uitbetaald worden. In 2023 is dit niet meer mogelijk.

Uitbetaling heffingskorting – Het bedrag aan uitbetaalde heffingskortingen (zoals in heffingsbesluit n.a.v. definitieve aangifte).

Totale kortingsruimte – Het totaal aan heffingskortingen waar een belastingplichtige recht op heeft zonder rekening te houden de vraag of de belastingplichtige deze kan benutten.

Benutte kortingsruimte – Het deel van de totale kortingsruimte waar een belastingplichtige gebruik van heeft gemaakt.

IH-aangifte – De definitieve aangifte IH voor het belastingjaar 2017 (registratiecode 19).

aanvulling bijstand

Wanneer aanvulling via de bijstand?

Door de afbouw van de algemene heffingskorting kan het **netto-inkomen** van een gezin onder het **netto sociaal minimum** komen. Als het netto-inkomen van een gezin in de 'to be'-situatie onder het netto sociaal minimum ligt, heeft het gezin recht op aanvulling op het netto-inkomen vanuit de bijstand. De bedragen voor het netto sociaal minimum in deze analyse zijn aangeleverd door SZW.

Definities

Netto-inkomen – Totaal belastbaar inkomen van het gezin uit box 1, 2 en 3 minus betaalde belasting plus uitbetaling heffingskorting. Het inkomen van eventuele kinderen wordt in deze berekening niet meegenomen. Deze gegevens zijn afkomstig uit de IH-aangifte. Wanneer de meestverdienende partner niet aangifteplichtig is, wordt het partnerinkomen uit de aangifte van de minstverdienende partner gehaald. Wanneer het partnerinkomen ook hierin niet is opgegeven, wordt de opgave uit de fiscale loongegevens gebruikt.

Netto sociaal minimum - Het netto sociaal minimum van het gezin is het inkomen waarover mensen moeten kunnen beschikken ongeacht of ze werken of een (loongerelateerde) uitkering hebben. De hoogte wordt bepaald conform de Wet Minimumloon en aanpassing Minimumvakantiebijslag. De toeslagen zijn niet van invloed op de hoogte van het sociaal minimum.

Het netto sociaal minimum in de 'to be'-situatie is gelijk aan het sociaal minimum 2017, rekening houdend met de bij het sociaal minimum gebouw algemene heffingskorting in 2023. Dit resulteert in een bedrag van € 16.356,72, aangeleverd door SZW.

aanvulling bijstand

Hoe hoog is de aanvulling?

Voor onze berekening van de **aanvullende bijstand** van een gezin wordt het netto-inkomen vergeleken met de bijstandsnorm. Dit verschil wordt vervolgens **gebruteerd** met behulp van een **bijstandssleutel** zoals geleverd door de opdrachtgever.

Definities

Aanvullende bijstand – Het netto-inkomen van het gezin in 2017 ligt na volledige afbouw van de algemene heffingskorting onder het netto sociaal minimum. Aanvulling van het inkomen vanuit de gemeente zodat dat het netto-inkomen gelijk is aan het netto sociaal minimum. Deze wordt voor 50% aan de meest- en 50% aan de minstverdienende partner uitgekeerd.

Brutering aanvulling meestverdienende partner – De bruto-aanvulling is de netto aanvullende bijstand gedeeld door de bijstandssleutel.

Brutering aanvulling minstverdienende partner – De bruto-aanvulling is gelijk aan de netto aanvullende bijstand. De verschuldigde belasting kan via de heffingskorting worden teruggevraagd.

Bijstandssleutel – Sleutel waarmee het belastingtarief voor aanvullende bijstand wordt bepaald om op een gewenst netto-resultaat te komen. De verschuldigde belasting is 45,56% over het brutobedrag. De bruto aanvullende bijstand is gelijk aan netto aanvullende bijstand / 0,5444.

impact op toeslagen en belastinginkomsten

Hoe berekenen we de impact op toeslagen?

De aanvullende bijstand zorgt voor een **hoger toetsingsinkomen** t.b.v. **toeslagen**. Daardoor kan het **toeslagbedrag verlaagd** worden, indien het **toetsingsinkomen** daardoor boven het **grensinkomen** van de toeslag komt. Van Belastingdienst Toeslagen ontvangen we zowel het toeslaggebruik als het toetsingsinkomen op peildatum 1-7-2017.

Verlaagd toeslagbedrag – Het verlies aan toeslagen als gevolg van een hoger toetsingsinkomen.

Toeslagen – Huurtoeslag, Zorgtoeslag, Kindgebonden budget en Kinderopvangtoeslag.

Hoger toetsingsinkomen – Het bruto-bedrag dat hoger is dan in de ‘as is’-situatie, vanwege aanvulling vanuit de bijstand. Dit is een berekend inkomen.

Toetsingsinkomen – Het inkomen van het gezin dat de hoogte van toeslagen bepaalt. Dit bedrag is afkomstig van Belastingdienst Toeslagen. Dit toetsingsinkomen wordt ook draagkracht genoemd. Het toetsingsinkomen bij huurtoeslag kan afwijken van dat van de overige toeslagen.

Grensinkomen – De inkomensgrens waarbij de hoogte van de toeslagen wordt afgebouwd. Voor elke euro meer inkomen, neemt de toeslag af tot uiteindelijk 0 euro. In de bijlage “rekenregels toeslagen” staan de gehanteerde grenzen en afbouwmethoden om de verandering van toeslagen te berekenen.

Hoe berekenen we de impact op de belastinginkomsten?

Belastinginkomsten – Het verschil in belastingen van 2017 ten opzichte van de situatie in 2023 waarbij de heffingskorting is afgebouwd.

Het verschil ontstaat door (1) de lagere heffingskorting én (2) de belastingen die het gezin betaalt over het hogere bijstandsbedrag ter compensatie van die lagere heffingskorting. Voor de meestverdienende partner is (2) het verschil tussen de bruto- en de netto-bijstand. Voor de minstverdienende partner is (2) nihil, omdat er geen belasting verschuldigd is. De minstverdienende partner kan in dat geval zelf de algemene heffingskorting gebruiken voor de belasting die hij zelf moet betalen over de ontvangen aanvullende bijstand.

algemene beschrijving belastingen en toeslagen

Fig 4 is een schematische weergave van het huidige stelsel van belastingen en toeslagen. Hieronder wordt de bepaling van verschillende onderdelen van het belastingstelsel kort toegelicht.

belastbaar inkomen

Het bruto-inkomen plus bijtellingen minus aftrekposten is gelijk aan het belastbaar inkomen.

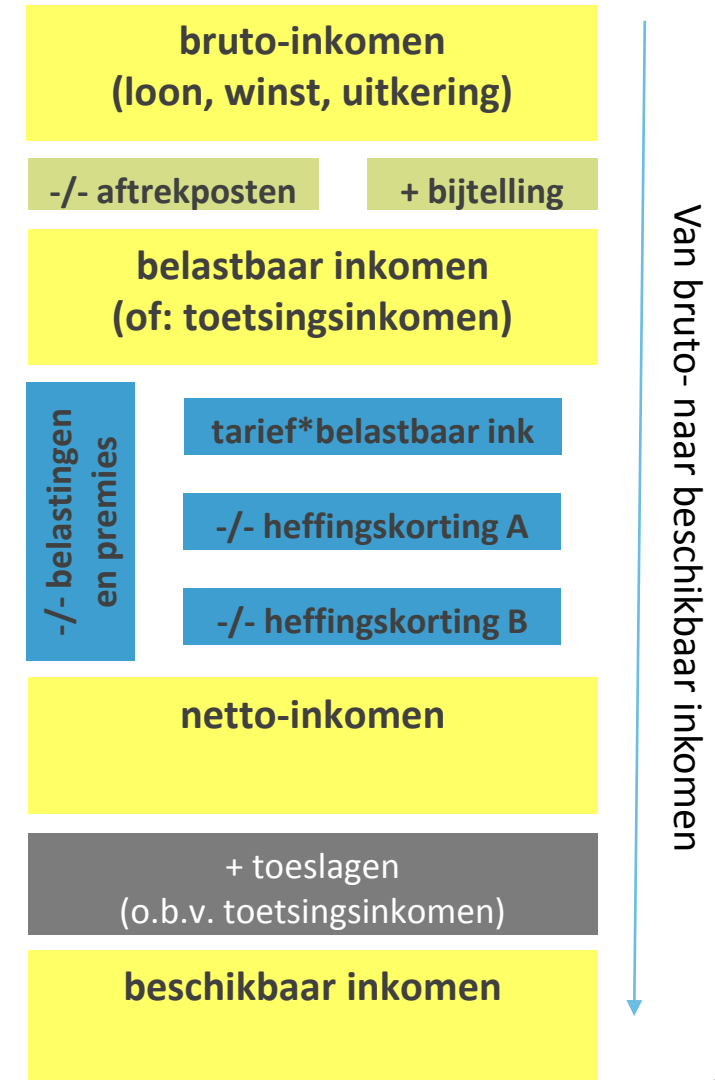
netto-inkomen

Het belastbaar inkomen minus belastingen en premies is gelijk aan het netto-inkomen. Bij de bepaling van het te betalen bedrag aan belastingen en premies wordt rekening gehouden met de uitbetaling van de heffingskortingen.

beschikbaar inkomen

Het netto-inkomen plus toeslagen is gelijk aan het beschikbaar inkomen. Het toeslagbedrag waar een persoon recht op heeft wordt bepaald aan de hand van het toetsingsinkomen.

Fig 4 – Globale beschrijving van belasting- en toeslagensysteem

rekenregels toeslagen

rekenregels toeslagen

Dit rapport gebruikt informatie van Belastingdienst Toeslagen. We koppelen de Toeslaggegevens van beide partners aan de IH-Belastinggegevens wanneer de toeslagpartner overeenkomt met de fiscaal partner uit de IH-aangifte.

Belastingdienst Toeslagen heeft op 29-11-2019 de volgende gegevens aangeleverd per toeslaggerechtigde op peildatum 1-7-2017:

- Finr toeslagaanvrager, finr van toeslagpartner
- Toeslagsoort waar huishouden gebruik van maakt
- Maandbedrag per toeslagsoort
- Toetsingsinkomen per toeslagsoort

Het bestand bevat 520.843 toegekende toeslagen voor 379.783 van de 1.182.240 individuele personen in de onderzochte populatie.

Berekening verlies aan toeslagen bij verandering van toetsingsinkomen

Rekenregel Kindgebonden Budget

Afbouw 6,75% vanaf een toetsingsinkomen van € 38.173 tot een toeslag van 0.

Rekenregel Zorgtoeslag

Afbouw 13,46% vanaf een toetsingsinkomen van € 20.109 tot een toeslag van 0.

Rekenregel Huurtoeslag

Afbouw 27% vanaf een toetsingsinkomen van € 20.275 tot een toeslag van 0. Tot 2020 geldt er een maximuminkomensgrens voor de huurtoeslag. Vooruitlopend op deze wijziging is bij de berekening van de mutatie op huurtoeslag deze grens niet meegenomen.

Rekenregel Kinderopvangtoeslag

Bij de KOT gaan we uit van de vergoedingspercentages per kind behorende bij toetsingsinkomens zoals geldend voor KOT in 2017. Afbouw start vanaf een inkomen van € 23.409. Als vuistregel wordt gerekend met 1,5 kind als verdeelsleutel voor afbouw van de toeslag.